

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету журналістики

_____ В. В. Костюк
(підпис) (ініціали та прізвище)
« _____ » _____ 2021

ТЕЛЕВІЗІЙНА ПУБЛІЦИСТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів
очної (денної) форми здобуття освіти
спеціальності 061 «Журналістика»
освітньо-професійна програма «Журналістика»

Укладач: к. філол. наук, доцент Тернова А. І.,

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри журналістики

Протокол №1 від “25” серпня 2021 р.
Завідувач кафедри журналістики

_____ Л. В. Чернявська
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики

Протокол №1 від “27” серпня 2021 р.
Голова науково-методичної ради факультету
журналістики

_____ Н. В. Романюк
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Галузь знань 06 «Журналістика»	Кількість кредитів – 3	Вибір вищого навчального закладу
		Цикл дисциплін професійної і практичної підготовки
Спеціальність 061 «Журналістика»	Загальна кількість годин – 30	Семестр:
Освітньо-професійна програма «Журналістика»	Змістових модулів – 4	3-й
		Лекції
		12 год.
Рівень вищої освіти: магістерський	Рівень вищої освіти: магістерський	Практичні
		10 год.
		Самостійна робота
		68 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів з методологією використання арсеналу зображально-виражальних засобів на телебаченні під час роботи телепубліцистів у відображенні дійсності; навчити фіксувати факти, події, явища та неупереджено їх «передавати» глядачеві в різних творчих виявах, які автор обирає залежно від змісту і жанру телевізійного матеріалу та поставленої мети. Дисципліна «Телевізійна публіцистика» покликана розвивати у студентів уміння застосовувати набуті знання в процесі практичної діяльності під час створення власного телевізійного продукту публіцистичного спрямування.

Завданнями курсу є: формування складної та багатоманітної системи умінь і навичок, пов'язаних із вмінням якісно відображувати процеси дійсності у телевізійному виробництві,

створенням програмного продукту; навчання основам фіксації та монтажу відеозображення, написання та редагування закадрового тексту, підводок; самостійне формування правильної структури як окремого елемента телевізійної програми, так і передачі в цілому.

За підсумками вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- історію формування публіцистичних жанрів на українського телебачення;
- специфіку сучасного ринку телевізійних медіа України;
- жанрові дифузійні процеси у телевізійному виробництві;
- сучасні тенденції продакшну та головні виражальні засоби екранного виробництва;
- головні етапи роботи над телевізійним матеріалом та програмою в цілому;
- тенденції взаємодії журналістики і сучасна телевізійної публіцистики.

У результаті вивчення курсу студент повинен **уміти**:

- творчо використовувати набуті знання в процесі створення якісних телевізійних матеріалів;
- розуміти процеси організації й створення телевізійної програми й її продакшн;
- знаходити підходи для творчої колективної роботи у ході виробництва телепродукту;
- реалізовувати задум у якісному, завершеному вигляді (сценарій, відеозйомка, закадровий коментар, композиційне рішення, монтаж);

- здійснювати виготовлення різножанрових матеріалів;
- працювати як у режимі відеозапису, так і у прямому ефірі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- здатність володіти термінологічним інструментарієм телевізійної творчості;
- здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями зі сфери соціальних комунікацій та застосовувати їх в практичних ситуаціях;
- здатність до аналізу та самоаналізу своєї творчої діяльності;
- здатність створювати різножанровий медіапродукт;
- здатність працювати з різними видами ком'ютерних програм-редакторів (текст, фото, відео, графіка, звук);
- здатність правильно розставляти пріоритети під час творчо-виробничого процесу.

Міждисциплінарні зв'язки. При вивченні дисципліни «Телевізійна публіцистика» враховуються його зв'язки з дисциплінами циклу професійної та практичної підготовки, а саме: «Студійний практикум», «Телевиробництво» (творчі та технічні особливості роботи під час підготовки телевізійного матеріалу), «Теорія та історія журналістики» (головні засади журналістикознавства, жанроподілу), «Комунікаційні технології», «Мас-медіа і міжкультурна комунікація» (сучасні вимоги спілкування та взаємодії у різних ЗМІ), «Прикладні соціально-комунікаційні технології» (структурованість та цілісність подачі інформації за допомогою різних технологій) та інші дисципліни спеціалізації з телебачення – «Інформаційне телебачення», «Технологія створення аудіовізуального продукту», «Режисер на телебаченні», «Ведучий на телебаченні».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Журналістика і сучасна публіцистика

Публіцистика у літературно-художніх творах і на телебаченні. Специфіка публіцистичної творчості. Образ автора у літературному публіцистичному творі та телероботі. Предмет і метод публіцистичної творчості. Публіцистичність як виражальна якість та спосіб осмислення навколишньої дійсності. Тематичні особливості української публіцистики 80-х рр. ХХ ст. на екрані та у друкованих виданнях. Концептуальна публіцистика і світоглядна публіцистика: проблема дефініцій. Спілкування із носіями інформації. Використання інтерв'ю у програмах різних жанрів. Цільове призначення інтерв'ю. Досвід і традиції. Види інтерв'ю. Стилїстика інтерв'ю. Роль ведучого у програмі- інтерв'ю. Поведінка ведучого при проведенні різних видів інтерв'ю. Головні чинники при підготовці інтерв'ю та їх врахування при проведенні інтерв'ю. Авторська програма на телебаченні. Особливості проблемно-тематичного наповнення матеріалів публіцистики на телебаченні.

Змістовий модуль 2. Проблематика української телепубліцистики

Української публіцистика на телебаченні з часів незалежності України. Концептуальна публіцистика як виразник національної ідентичності. Письменницька публіцистика в парадигмі сучасної телевізійної журналістики. Творчі постаті українців в історичному контексті документальних циклів на телебаченні. Політична проблематика у телевізійних проектах. Проблеми суспільної духовності у телепубліцистиці. Національно-культурне життя України як об'єкт публіцистики. Чорнобильська тематика у телепубліцистиці. Теми голодомору, геноциду, проблем національної культури та матеріали щодо питань української національної ідеї. Розслідувальна тележурналістика як вияв публіцистичної творчості на телебаченні. Різноматематичні спецпроекти на телебаченні як вияв духовного світу, суспільної моралі / аморальність, цінностей й інших загальнолюдських якостей українців (осіб інших національностей).

Змістовий модуль 3. Телевізійна публіцистика: жанри

Жанрові тенденції в сучасній українській телепубліцистиці. Поняття про жанр, критерії його визначення, дифузія жанрів та формування нових жанрів у екранній діяльності. Художньо-публіцистичні жанри та особливості їх функціонування, жанрова дифузійність в сучасному медійному середовищі. Українська телевізійна публіцистика епохи перебудови. Тревел-програми в сучасній українській публіцистиці. Жанрове багатство подорожньої публіцистики. Розвиток жанру замальовки (есею) і його різновиду як авторських телепрограм. Особливості есеїстичної публіцистики на телебаченні. Сучасний телевізійний нарис та його різновиди. Аргументація та образність у сатиричних жанрах на телебаченні. Інфотира. Політейнмент.

Змістовий модуль 4 Телевізійна публіцистика: методи відображення дійсності
Особливості авторського «я» у матеріалах телевізійної публіцистики. Проблемно-тематичне наповнення екранних творів та методи відображення дійсності. Публіцистичність як виражальна якість та спосіб осмислення навколишньої дійсності. Письменницька публіцистика в парадигмі сучасної журналістики. Аудіовізуальні складники публіцистичної телевізійної продукції: звукове оформлення, дизайн студії, інфографіка, зображально-виражальні засоби, формати телепродукції тощо. Комунікаційні стратегії сучасної телевізійної публіцистики, тенденції відображення дійсності на екрані в українській практиці XXI ст.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години		Самостійна робота, год	Система накопичення балів		
		Усього годин	Практичні заняття, год		Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
1	2	3	4	5	6	7	8
1	22	2	1	21	5	10	15
2	23	2	1	22	5	10	15
3	22	2	1	21	5	10	15
4	23	2	1	22	5	10	15
Усього за змістові модулі	60	8	4	86	20	40	60
Підсумковий семестровий контроль залік	30			30	20	20	40
Загалом		90			100		

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Журналістика і сучасна публіцистика	1	
2	Проблематика української телепубліцистики	1	
3	Телевізійна публіцистика: жанри	1	
4	Телевізійна публіцистика: методи відображення дійсності	1	
	Разом	4	

7. Види контролю і система накопичення балів

6. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Тест за теоретичними питаннями ЗМ 1 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 1 (розділ 3 РП)	Кожному студенту пропонується по 5 питань, кожна правильна з яких оцінюється в 1 б.	5
	Практичне завдання: -Укладіть словникові статті термінологічного інструментарію телевізійної публіцистики (5 позицій) -Перегляньте запропонований відеоматеріал та здійсніть його аналіз	Вимоги до виконання та оформлення викладені у методичних рекомендаціях до практичних занять	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9074	10
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15
2	Тест за теоретичними питаннями ЗМ 2 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 2 (розділ 3 РП)	Кількість питань – 5, кожна правильна – 1 б.	5
	Практичне завдання: 1. Занотуйте головні види зображального-виражальних засобів. 2. Згадайте і запишіть тлумачення головних екранних складників (відеоряд: план, кадр, панорама, ракурс, графіка, відбивка, перебивка, жанр: сюжет, репортаж, інтерв'ю, шоу, портрет, розслідування тощо) 3. Підберіть приклади реалістичного, об'єктивного, неупередженого відображення дій, процесів і явищ у телевізійних матеріалах (5 уривків із телепрограм чи документальних фільмів).	Вимоги до виконання та оформлення викладені у методичних рекомендаціях до лабораторних занять	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9074	10
Усього а ЗМ 2 контр. заходів	2			15
3	Тест за теоретичними питаннями ЗМ 3 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 3 (розділ 3 РП)	Кількість питань – 5, кожна правильна – 1 б.	5
	Практичне завдання: - Перегляньте запропонований відеоматеріал та здійсніть його аналіз Підберіть свій відеоматеріал, який демонструє тематично-змістове наповнення, відповідно до теми	Вимоги до виконання та оформлення викладені у методичних рекомендаціях до практичних занять	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9074	10
Усього за М 3 контр. заходів	2			15

4	Тест за теоретичними питаннями ЗМ 4 в системі Мудл	Навчальний матеріал за ЗМ 4 (розділ 3 РП)	Кількість питань – 5, кожна правильна – 1 б..	5
	Практичне завдання: - Перегляньте запропонований відеоматеріал та здійсніть його аналіз - Підберіть свій відеоматеріал, який демонструє тематично-змістове наповнення, відповідно до теми	Вимоги до виконання та оформлення викладені у методичних рекомендаціях до практичних занять	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9074	10
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

7. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
залік	Тестування	Тестування в системі Мудл	Кількість питань – 5, кожна правильна відповідь – 1 б.	5
	Теоретичне Завдання	Питання до заліку	1 питання з вичерпною відповіддю – 5 б., частковими – 4 б. неповними – 3 б..	5
	Теоретичне індивідуальне завдання	Підготовка сценарію	Цікавий підхід до відображення теми, доречні зображально-виражальні засоби	5
	Практичне індивідуальне завдання	Власний аудіовізуальний публіцистичний матеріал на обрану тему	завдання виконане вчасно, презентоване учасникам курсу та з усіма супровідними паперовими версіями синопсису, концепції проекту, має поодинокі технічні, змістові, мовні огріхи тощо – 25–20 балів; 2) завдання виконане вчасно, але має чимало технічних невірностей та грубі помилки як в оформленні сценарію, так і при зйомці, монтажі – 19–10 балів; 3) завдання виконане з великою кількістю помилок під час всіх етапів продакшену, є неефірним і потребує переробки, неналежно оформлені супровідні матеріали до проекту – 9–0 балів	25
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

8. Рекомендована література

Основна:

1. Дмитровський З. Є. Організація роботи на телебаченні : тексти лекцій Львів : Малий видавничий центр факультету журналістики ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 98 с.
2. Желіховська Н. С., Різун В. В. Сучасна українська публіцистика: теорія і практика : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2016. 158 с.
3. Тернова А. І., Рогова А. І. Телевиробництво : посіб. для студентів освітньої програми «Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика» денної та заочної форм навчання. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 150 с.

Додаткова

1. Буряк В. Системна та концептуальна структура сучасного публіцистичного мислення. *Вісник Львівського університету*. Сер. Журналістика, 2002. Вип. 22. Ч. 1. С. 19-30.
2. Документалістика в інформаційній війні URL: <http://www.korydor.in.ua/ua/stories/dokumentalistyka-v-informatsijnij-vijni.html> (дата звернення: 15.08.2021).
3. Журналістика: словник-довідник / авт.-уклад. І. Л. Михайлин. Київ : Академвидав, 2013. 320 с.
4. Зикун Н. Сатирична публіцистика Наддніпрянщини в інформаційному просторі України: становлення, розвиток, жанрово-тематичні форми : дис. ... д-ра наук із соц. ком. : 27.00.04 / Науково-дослідний інститут пресознавства Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. Львів, 2016. 482 с.
5. Канюка С., Ілляшенко М. Тележурналістика: документальний фільм. Київ : Вища школа, 1992. 196 с.
6. Коробко В. І. Телевізійна документалістика та її види. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Сер. «Соціальні комунікації», 2017. № 11. С. 30-35. URL: <https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/11655> (дата звернення: 10.08.2021).
7. Курінна Г. В. Сценарна майстерність на телебаченні. Теледраматургія: навч. посібн. Харків : ХДАК, 2013. 189 с.
8. Лось І. Публіцист: мотивація творчості. *Вісник Львівського ун-ту*. Сер. Журналістика. 2006. Вип. 28. С. 85-110.
9. Марченко Н., Лубчак В. Українські фільми – це така ж зброя – «кіноБТри». URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/ukrayinski-filmy-ce-taka-zh-zbroya-kinobtry> (дата звернення: 15.07.2021).
10. Мащенко І. Енциклопедія електронних мас-медіа : у 2 т. Запоріжжя : Дике поле, 2006. Т. 2 : Термінологічний словник основних понять і виразів: телебачення, радіомовлення, кіно, відео, аудіо. 512 с.
11. Набієва Н. Портретний жанр у документальних телевізійних фільмах: теоретико-естетичні вимоги *Синопсис: текст, контекст, медіа*, № 3 (15), 2016. URL: <https://www.readcube.com/articles/10.28925%2F2311-259x.2016%283%291014>
12. Оганесова Ю.А. Теледокументалістика як формат сучасної програмоефірного та медіаконтента. *Вестник ВГУ*. Сер.: Філологія. Журналістика, 2012. № 2. URL: <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/philolog/2012/02/2012-02-48.pdf>.
13. Паточнова В. В. Використання сценарію при створенні відеофільму. *Вісник Запорізького національного університету*. URL: <http://www.stattionline.org.ua/pravo/76/12150-vikoristannya-scenariyu-pri-stvorenni-videofilmu.html>
14. Путькалець Л. Концепція аналітично-публіцистичних телевізійних програм. *Теле- та радіожурналістика*, 2012. Вип. 11. С. 245-251
15. Слобода В. Акім Галімов: «Стандарти документалістики залежать від совісті і власних меж». URL: <https://medialab.online/news/akim-galimov-standarty-dokumentalisty-ky-zalezhat-vid-sovisti-i-vlasny-h-mezh/>
16. Тепляшина А. Сатирические жанры современной публицистики. Санкт-Петербург : Изд-во Санкт-Петербургского ун-та, 2000. 95 с.
17. Титаренко М. Світоглядна публіцистика: спроба полемічного дискурсу. *Вісник Львівського ун-ту*. Сер. Журналістика. 2006. Вип. 28. С. 118-134.
18. Титаренко М. Феномен публіцистики: проблема дефініцій. *Вісник Львівського ун-ту*. Сер. Журналістика. 2007. Вип. 30. С. 41-50.
19. Шаповал Ю. Г. Телевізійна публіцистика: методологія, методи, майстерність. Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 2002. 232 с.
20. Шаповал Ю. Методологічні проблеми аудіовізуальності телевізійної публіцистики. *Телевізійна радіожурналістика*. Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 1999. С. 123-128.
21. Шелія М. Між телевізійним форматом і класикою. Чим документальні фільми відрізняються між собою. URL: <https://medialab.online/news/mizh-televizijny-m-formatom-i-klasy-ko-yu-chy-m-dokumental-ni-fil-my-vidriznyayut-sya-mizh-sobo-yu/>

22. Cronlde W. A Reporter's Life. New York, 1996. 49 p.
23. From Documentary Film to Television Documentaries: John Grierson and This Wonderful World Journal of British Cinema and Television, 2013 URL: <https://www.eupublishing.com/doi/abs/10.3366/jbctv.2013.0152>
24. Nichols B. Introduction to documentary / Bill Nichols. Bloomington : Indiana University Press, 2001. 223 с.

Інформаційні ресурси:

1. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>.
2. Офіційний сайт каналу «1+1». URL: <https://1plus1.ua/ru/1plus1video>.
3. Офіційний сайт каналу «СТБ». URL: <https://www.stb.ua/ru/>.
4. Офіційний сайт Національної ради з питань телебачення та радіомовлення. URL: <https://www.nrada.gov.ua/>.
5. Телекритика. URL: <https://telekritika.ua/>.
6. Жанри телевізійної публіцистики. URL: <https://novomedia.ua/%D0%B1%D0%B5%D0%B7-%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97/zhanri-televizijnoi-publicistiki/>
7. На каналі Скрипіна буде виходити програма про кіно «Box&Office». URL: <https://detector.media/production/article/143931/2019-01-10-na-kanali-skripina-bude-vikhoditi-programa-pro-kino-boxoffice/> (дата звернення: 02.01.19).
8. На каналі Скрипіна запускають програму «ШО? у бізнес». URL: <https://detector.media/production/article/164117/2019-03-15-na-kanali-skripina-zapuskayut-programu-sho-u-biznes/> (дата звернення: 17.08.19).
9. На каналі UATV стартував цикл сюжетів про ідеї відродження українських сіл. URL: <https://detector.media/production/article/169806/2019-08-12-na-kanali-uatv-startuvav-tsikl-syuzhetiv-pro-idei-vidrozhennya-ukrainskikh-sil/> (дата звернення: 26.08.19).
10. Особливості телевізійної публіцистики. URL: <http://um.co.ua/13/13-9/13-93002.html> (дата звернення: 17.08.21).
11. Современная экранная публицистика. URL: <http://andreybuchnev.ru/sovremennaia-ekrannaia-publitsistika/>
12. Curiosity Stream. Поточковий сервіс з документальними та фільмами. URL: <https://curiositystream.com/>
13. UATV запускає оновлену версію програми «Зроблено в Україні». URL: <https://detector.media/infospace/article/167952/2019-06-07-uatv-zapuskae-onovlenu-versiyu-programi-zrobleno-v-ukraini/>
14. UATV запускає новий цикл сюжетів «Унікальна Україна». URL: <https://detector.media/infospace/article/170165/2019-08-26-uatv-zapuskae-novii-tsikl-syuzhetiv-unikalna-ukraina/>